

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Eica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-sădesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Avaria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Băndăna”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-Inf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Bucșumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.”, (Mercuria), „Cassa de păstr.”, (reuniune), (Sălște), „Câmpăna”, „Cârțișoreana”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Coăreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Săngeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-Inf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olieana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Forumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de impr. și păstrare”, (Iloa-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Selăgeana”, „Sentinelă”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steua”, „Tărnăveana”, „Fibleșana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul” (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 ileri.

Reflexii asupra bilanțurilor noastre.

Aproape s'a sfârșit cu publicarea bilanțurilor băncilor noastre pe anul trecut. De trei luni de zile au trecut rând pe rând pe dinaintea ochilor noștri cifrele mult grăitoare ale activității și rezultatelor atâtor bănci românești, arătând fără îndoială o bună parte a averii noastre naționale. Conturile „Profit și Pierdere” ne-au arătat și ne arată sume mai mari și mai mici, dar aproape fără excepțiune frumoase de profit net realizat de institutele noastre financiare în anul expirat. Din mulțimea băncilor românești pe de-o parte, iar pe de alta din câștigurile uneori, — am putea zice — chiar mai mult decât corăspunzătoare capitalurilor de afaceri, un cunoscător ar trebui să tragă frumoase concluzii referitoare la relațiile noastre economice. Fiind străin și cunoscându-ne mai puțin împrejurările ar putea crede, că la noi Românii din Ungaria — cum — cum nu — s'a format și există o *classă de capitaliști*, căci numai așa și-ar putea explica înființarea atâtor institute *speculative* de bani. Și nu putem nega, că chiar și băncile noastre au și trebuie să aibă un caracter mai mult sau mai puțin *speculativ*. Ar mai putea crede, că la noi *comerțul și industria* sunt la un nivel înalt de dezvoltare, căci se știe, că acești doi rami de ocupațiune necesitează mai mult circulațiunea de bani și prin urmare și folosirea de credit. Sau, dacă nu *comerțul și industria*, atunci poate *lucrarea*

pământului, economia de vite sunt în mare avânt și reclamă atâta credit, dând rost de trai și posibilitatea de câștig mulțimei de bănci. În fine ar trebui cineva să admită — contemplând frumoasele rezultate al băncilor românești, — că acestea sunt conduse exclusiv de bărbați cu cunoștințe de specialitate, și că în ce privește afacerile de bancă la noi s'a format o *adevărată școală*, la care cu toții luăm parte și cu toții ne pricepem.

Se înțelege în multe s'ar înșelă „străinul”, care ar face asemenea deducțiuni din bilanțurile băncilor noastre, cari an de an ni se perândă pe vremea aceasta, arătându-și fiecare cifrele sale. Un lucru însă nu l-ar putea nimeni nega și anume, că băncile românești progresează și pe fiecare dintre noi trebuie să ne atingă plăcut faptul acesta. Și să sperăm, că și *urmele lor* în afară, adecă față de clientela dela care își adună câștigul, încă vor fi *preste tot locul* bune.

Am arătat mai sus pe scurt, cam ce reflexii și-ar face un străin — unul care nu ne cunoaște — din rezultatele băncilor noastre, pe baza bilanțurilor acestora. — Dar oare noi, *cari ne știm năcazurile*, la ce ne gândim noi oare văzând „*profiturile*” ademenitoare... Apoi la noi se schimbă vorba. Unii, — cei direct angajați pe la bănci — ca membrii în direcțiune, acționari mai mari etc. — suntem *cam ocupați* în timpul acesta cu adunările generale și cu lucrările cele mai nemijlocit în legătură cu acestea. Astfel acum facem deocamdată numai *constatările cele mai*

necesare ale rezultatelor și ținând samă de uz și de puteri împărțim profitul cam după șablonul anilor expirați. Aceasta e regula, deși „nula regula.....“, dar aici nu-i vorba de excepțiuni!

Apropos de împărțirea profiturilor acestora s'ar mai putea spune ceva! Cred și eu ca și „T. M.“ din nr. 9 al acestei reviste, că împărțirea în atâtea părți și în sume așa de mici a cvotelor de binefacere nu prea are rost. Ba ași putea susține, că afară de contribuțiile regulate ale câtorva bănci pentru susținerea sau ajutorarea diferitelor „mese“ de studenți, celelalte contribuiri mărunte se pierd aproape fără nici o urmă practică. Concentrarea pentru un singur scop bine chibzuit a celor mai însemnate părți din cvotele de binefacere, evident, că ar putea da rezultate *imediate* și în același timp mult mai mari. Rămâne numai ca „cei chemați“ să creadă și dânsii așa și să și inițieze o acțiune în direcțiunea aceasta.

Am zis, că cei direct angajați pe la băncile noastre acum pe vremea încheierilor anuale nu prea au vreme de reflexiuni mai generale sau poate cred că și-au spus păreriile asupra bilanțurilor în rapoartele către adunările generale respective, și astfel tac. În schimb se mai aud ici-colea voci și păreri delă aceia, cari nu prea au de-a face cu băncile noastre sau cel puțin nu sunt de-adreptul interesați la ele. Se înțelege, că lucrul să învârteste tot numai în jurul „profitului“ și a împărțirii lui. Această temă se discută pe timpul acesta verbal pe la adunările generale — mai mult imediat după, sau înainte de ținerea acestora — prin casine etc. și apoi mai puțin și prin ziarele noastre.

Nota caracteristică generală a acestor discuții verbale, precum și a comunicatelor de prin ziare o formează părerea, că băncile din câștigurile lor cele mari ar putea face mai mult pentru promovarea chestiilor noastre culturale, iar de vre-o doi trei ani încoace, de când fantoma legii lui Apponyi s'a arătat la orizontul școalelor și al culturii noastre naționale, profiturile băncilor noastre sunt vizate ca singurile în stare să ne salveze școalele. În acești ani, de fiecare dată, exact pe vremea publicării bilanțurilor apare câte „o idee“ sau „o propunere“ în chestia aceasta. Că n'au prea avut răsunet și nu s'au realizat nici măcar în parte idei și propuneri de acestea, făcute — fără îndoială — cu cea mai curată intenție și poate într'un avânt de nobilă însuflețire pentru soartea școalelor noastre, să fiu ertat, dar acest lucru nu mi-se pare de loc neexplicabil.

Nu a aflat răsunet „ideea“ exprimată anul trecut de un idealist preot militar de a cedă acționarii dividendele lor pe 2 — 3 ani și probabil nu va află răsunet nici propunerea dlui E. Brote de a se obliga acționarii să contribuie câte $\frac{1}{2}\%$ din dividendele lor pentru formarea și alimentarea unui mare fond cultural. Și anume întâiu pentrucă — după părerea mea modestă — nu sunt juste și echitabile nici una, și al doilea pentrucă în parte nu sunt destul de lămurite și în orice caz, foarte greu de realizat, așa cum sunt făcute, sau chiar imposibile. Salvarea școalelor noastre și în genere sprijinirea dezvoltării popoului nostru pe teren cultural etc. trebuie să pornească dintr'o *însuflețire generală* unde — natural — și băncile și-ar avea rostul lor ca persoane juridice de sine stătătoare, dar n'are înțeles să ne punem toate nădejdiile salvării în bănci. De ce numai acționarii dintre cari mulți sunt departe de a fi „capitaliști“, să simtă greutatea unei eventuale dări culturale? Băncile își au *menirea lor* specială destul de însemnată și de frumoasă la poporul nostru și dacă *ne îngrijim* ca această menire să fie conștientios îndeplinită, putem fi siguri, că băncile au făcut destul.

Dar de altcum nu-i mirare, că se ridică pe vremea aceasta pretensiuni de felul celor de mai sus asupra institutelor noastre de bani, căci bilanțurile mândre, cari par'că nu se mai sfârșesc, ușor pot ademeni. Dacă și-ar publica fiecare dintre advocații noștri spre pildă bilanțurile „cancelariilor“ lor, poate că și aici s'ar face unele „propuneri“ în favorul mult doritului mare fond cultural!

a.

Asigurarea creditului comercial, precum și alți rami noi de asigurare.

La noi acum se coace și se oțelește chestia înființării unui institut de asigurare românesc, după-ce în decurs de zeci de ani ne-am tot convins, că nu mai merge cum a mers, proptindu-ne tot de alții, străini de firea și legea noastră românească.

Care va fi rezultatul opintirilor noastre, e greu de profetit. La tot cazul însă e bine să ne impregnăm în memorie adevărul cuprins, în cuvintele: „Voiește și vei putea...“ Asemenea trebuie respectat și ținut mai mare cont de memento și strigătul de consolidare al poetului, exprimat în șirele citate la câte și mai câte ocaziuni: Hai să dăm mână cu mână, *cei de-o inimă română!*...

Nu voi să tratez cu ocaziunea aceasta despre chestia noastră de asigurare, care acuma se plămădește, ci doresc a remarcă unii rami noi de asigurare, cari sunt în ființă la alte popoare cu o viață socială și economică de zeci de ori mai dezvoltată ca a noastră.

Ar fi vorba despre asigurarea creditului comercial.

Sub credit înțelegem bizuința sau încrederea de care se bucură cineva, că va satisface punctual deobligamentelor sale ca debitor sau permisiunea de a dispune de un bun pe baza unei simple stipulări și promisiuni verbale sau în scris, garantând astfel contraserviciul, precum și permisiunea de a putea amâna lichidarea contraserviciului respectiv pe un timp mai depărtat, dar anticipative fixat. Amânarea aceasta a lichidării contraserviciului este forma esențială, baza tuturor afacerilor de credit. Aceasta este prin urmare o relațiune economică de circulațiune, în urma căreia un serviciu dintr'o parte oarecare se lichidează, se efectuește momentan pe baza unui contraserviciu ce are să urmeze ca echivalent în viitor. El este de foarte mare însemnătate din punct de vedere economic și datează dintr'un timp, pe când oamenii au fost începutu a părăsi vieța și modul de traiu animalic, așezându-se în locuințe mai mult sau mai puțin stabile. Mână în mână cu schimbul de bunuri, cu comerțul propriu zis, s'a dezvoltat și creditul. Despărțite unul de altul abia de se pot iuchipul. A voi să eschizi, să interzici creditul, ar însemna să sugrumi comerțul, căci creditul este aceea forță de impulsione, care a dat comerțului și circulațiunii posibilitatea de a se desvoltă treptat și a luă de prezent dimensiuni enorme, poate neprevăzute de antecedentii noștri din timpuri străvechi.

Creditul și comerțul sunt frați de cruce, iar dușmanul lor este rizicul. În măsura în care se desvoltă comerțul, se desvoltă și creditul, iar mână în mână cu desvoltarea acestora crește și rizicul, se înmulțesc pierderile. De prezent singur în Austria numărul concurselor trece peste cifra de 2,600 în restimp de un an, iar pierderea ce rezultă în urma acestora face aproximative K 180 mil. Faptul acesta, rizicul inevitabil de care trebuie să țină cont fiecare creditor, paralizează comerțul și circulațiunea, precum și sugrumă spiritul de întreprindere, de inițiativă propriu zis.

Fie comerciantul sau fabricantul creditor cât de prevăzător cu ocaziunea liferării mărfurilor și acordării de credit, totuș e imposibil să poată prevedea cu preciziune, că oare în ce situațiune se va află comitentul, respective debitorul său chiar și numai în cel mai apropiat viitor, în timpul în care respectivul ar avea să-și implinească deobligamentele sale, să presteze contraserviciul, adică furnizarea echivalentului stipulat pentru mărfurile comandate și primite.

Nu e deloc rar, ca un comerciant grosist, sau un fabricant, care pe baza informațiunilor primite azi din diferite izvoare demne de crezut, se află în situațiune favorabilă, iar în 3—4 săptămâni să ajungă într'o poziție dificilă, sau chiar să devină insolvent. Se întâmplă zilnic cazuri, ca în urma falimentului unui singur sau duor debitori principali, creditorul să ajungă insolvent, — asemenea invers. Acestei calamități e supus atât grosistul, cât și detaliistul, fie ei cât de prevăzători. Mult s'a tot speculat și căutat după o formă, după un mijloc care se prezintă o garanție ideală întru asigurarea creditului acordat. Mijlocul cel mai radical pentru delaturarea rizicului și pierderilor ar fi eschiderea creditului din circulațiune. După cum am remarcat deja, aceasta e imposibil, căci ar fi totodată lovitura de moarte a comerțului.

Mijlocul cel mai potrivit s'a dovedit însă a fi asigurarea.

Tot astfel precum se asigură comerciantul, fabricantul sau oricare alt muritor contra focului, fur-

tului, spargerei, etc. etc., de ce să nu se poată asigura și contra unei eventuale pierderi, ce ar rezultă eventual în urma falimentului vre-unui debitor al său?... Mulți comercianți, precum și alți întreprinzători se asigură contra focului, contra furtului, spargerilor etc., deși puțini cad jertfă acestor calamități. Dar câți sunt asigurați contra rizicului de a-și pierde averea adunată cu mare osteneală, creditul și bunul nume, deși toți sunt expuși acestei posibilități?!...

Prima încercare de a deslegă problema asigurării creditului comercial s'a făcut în anul 1820 în Anglia; tot aci s'a fost înființat în anul 1706 prima societate de asigurare pe vieță „Amicable“, care s'a timbrat din partea multor contemporani de ilegală și imorală, iar azi vedem răsărind și desvoltându-se câte și mai câte ramuri de asigurare.

Pela mijlocul secolului al XVIII-lea centrul economic universal eră încă în Țările de jos, dar îndată după învingerea marelui Napoleon la Waterloo, acest centru suferă o dislocare, tinzând în mod evident spre gura Thamisei, spre metropola de azi a lumii, Londra. Anglia devine centrul financiar și industrial. După restabilirea echilibrului european și universal, comerțul și industria ei iau un avânt rapid. Circulațiunea ia dimensiuni tot mai considerabile, asemenea crește creditul, în raport cu care crește și rizicul, se înmulțesc pierderile. Până când în Austria pe acele vremuri abia de se știa de vr'un concurs, în Anglia ajungea cifra lor la peste 1400 anual. Imprejurările au indicat calea ce trebuie apucată întru ameliorarea acestei calamități, remarcând necesitatea înființării unui astfel de institut, care să asigure creditele comerciale.

Atât în Anglia, cât și în celelalte țări cu un comerț și o industrie mai desvoltată s'au înființat rând pe rând institute pentru asigurarea creditului comercial.

Comerciantul, care doreă să se asigure, trebuie să comunice societății de asigurare cifra revirimentului său anual, precum și suma pierderilor suferite în decursul ultimilor 5 ani. Se putea asigura apoi până la o sumă ad libitum contra pierderilor rezultând pe urma creditului comercial acordat comitenților săi, subtrăgând suma medie a pierderilor aproximative anuale. Premia eră pe acele timpuri 7—10%.

La început institutele acestea au prosperat bine, dar după câțiva ani au observat că pierderile celor asigurați tot cresc. Fenomenul acesta a fost o urmare a faptului, că asigurați fiind liferanții contra pierderilor mai mari, au purces la liferarea mărfurilor cu mai puțină băgare de seamă ca mai demult. Din cauza aceasta societățile de asigurare s'au văzut necesitate a înăspri condițiunile lor de asigurare. Intre altele a introdus între condițiunile de asigurare și aceea, că fiecare comerciant asigurat înainte de acordarea creditelor comerciale, să pună la dispoziția institutului de asigurare cel puțin câte două informațiuni, contrase prin cele mai bune birouri de informațiune, asupra singuraticilor, respective asupra debitorilor săi principali.

Că ce bine le merge astorfel de institute de asigurare în țări cu o industrie și comerț, cari și-au ajuns apogeul, ne denotă următorul caz: Societatea de asigurare „The Ocean“ din Londra, care conform raportului din 1901 dispunea de fonduri de rezervă în sumă de K 25.000.000 a acordat pe anul respectiv de gestiune o dividendă de 25%, remarcând în formă de scuză, că având institutul în urma crizei din 1900/1

a acoperi pierderi mai mari, nu poate acorda o divoendă și mai grasă.

Numai așa viitor îi dorește înființării societății române de asigurare!

Brătun.

(Va urmă.)

V. V. Bontescu.

Desvoltarea economică a Ungariei în ultimii 40 de ani!

Iosif Sztérényi, fostul deputat al Brașovului a ținut zilele acestea la societatea „Pester Lloyd” din Budapesta o conferință interesantă cu tema de mai sus. Credem, că vor fi de interes și pentru cetitorii nostri datele prezentate și constatările făcute de „mințea lui Kossuth” cum i-se zicea fostului secretar de stat în ministerul de comerț de pe timpul fie-ertatului guvern coaliționist. Astfel reproducem și noi din conferința amintită următoarele:

În introducerea Szt. constată, că în Ungaria influința „politice” se resimte asupra vieții economice într-o măsură, cum rar. Nesiguranța și crizele politice sunt pedeci mari în calea dezvoltării economice a Ungariei. Tot aici recunoaște de altă parte, că țara noastră ar dispune de forțe economice însemnate, dar, că aceste forțe nu se pot valida și nu pot ajunge la o dezvoltare deplină și corespunzătoare decât numai în urma unor stări politice liniștite și normale. — Aici i-am putea înșiră și noi dlui Sztérényi câte-va „cazuri”, unde evident numai „politica” așa cum se face ea aici la noi — a fost și este pedeca cea mai mare a multor porniri frumoase economice ne-mai vorbind de efectele ei direct distrugătoare în ce privește dezvoltarea culturală și socială a unora dintre popoarele țării noastre!

Ca să arate, că deși stările politice nu sunt priincicase dezvoltării economice a țării — bine, că o recunoaște — totuși țara prosperează și populațiunea nu sărăcește (?) precum zic unii, Sztérényi prezintă următoarele date oficioase relative la dezvoltarea pe teren economic dela 1870 până la 1907:

a) *Economia statului.* Avera Ungariei eră la anul 1870 de K 1,216.535,971 față cu K 778.932,783 sarcini. Avera curată se cifră deci cu K 437.603,188. În anul 1907 datorita se urcase la K 5.647.786,667, iar averea la K 7.711.272,790, așa, că averea curată făcea acum K 2,063.486,113. Din acestea reiese, că averea statului a crescut în acest timp cu 371·54% pe când datorita cu 625·09%! Cu toate acestea Szt. ține să constate, că economia de stat a Ungariei stă pe baze solide și arată tendințe de progres. Ca justificare a creșterii atât de însemnate a datoritiilor arată, că statul a trebuit să aducă în timpul acesta jertfe enorme pe teren cultural (maghiarizarea) și pentru judicatură fără a avea din acestea vre o recompensă materială. *Spesele pentru scopuri culturale (?) s'au urcat în acest restimp, adecă dela 1870—1907 cu 1307·44%.* Simțit-am oare și noi Românii efectele binefăcătoare ale acestor jertfe aduse de stat pentru prosperarea culturalei. Poate că le simțim, dar intru cât sunt binefăcătoare sau nu aceasta e altă întrebare. Spesele pentru ridicarea judicaturei s'au urcat cu 645·62%, iar cele pentru promovarea economiei naționale a țării cu 424·70%. Spesele cu honvezimea au crescut cu 117·35%, iar la armata comună cu 83·95%.

b) *Economia privată.* Cea mai nemijlocită și mai evidentă probă a dezvoltării economice și în parte și

culturale a unui stat — zice Szt. — sunt posta, telegraful și liniile ferate. Numărul scrisorilor și cărților postale expedate în anul 1870 a fost 30 milioane, iar în 1907 354·7 mil., deci o creștere de 940·5%. Circulația de tipărituri s'a urcat în timpul acesta cu 3156%; Numărul mostrelor de marfă cu 515%; circulația de pachete și bani a fost în 1870 de 5.614.000 bucăți în valoare de K 2155 mil., iar în 1907 24 mil. bucăți în valoare de K 6237 mil.

Circulațiunea de asemnate postale s'a urcat cu 5376%. Numărul telegramelor care în 1870 eră de 3.911,000 a ajuns în 1907 la 20.380.222, ceea ce însemnează o creștere de 421%. — Gazete s'au expedat în 1870 15.542.000, iar în 1907 155.271,000, deci o creștere de 899·4%.

În ceea ce privește liniile noastre ferate, rețeaua acestora eră în 1870 de 3474 km., iar în 1907 ajunsese la 18,944 km., ceea ce corăspunde unei creșteri de 445·31%. Mai însemnată decât aceasta este dezvoltarea circulațiunii de pasageri și mărfuri. Pe când în 1870 numărul pasagerilor, cari călătoriau cu trenul eră deabia 4.642,000, acesta se urcase în 1907 la 107.171,000, așa, că aici rezultă o creștere de 2208%. Mărfuri s'au expedat în 1890 53.142,000 măji metrice, pe când în 1907 614.830,000, deci și aici o creștere de 1056%. Referitor la navigațiunea maritimă se arată, că pe când în 1870 portul Fiume eră cercetat de 506 vapoare, în 1907 numărul acestora se urcase la 12,816; pe când la 1870 Ungaria nu avea nici un singur vapor de mare, pe atunci, în 1909, erau deja 116 vapoare ungare cu un tonagiu de 113,506 tone. Trecând la agricultura conferențiarul arată, că pe când prin anii 1870 erau deabia 33·86% de pământ arabil în Ungaria, pe atunci în 1907 acesta se urcase la 41·75%, iar ce privește valoarea proprietăților aceasta se cifră la 1870 cu 15 miliarde Cor., iar de atunci s'a urcat cu 7·5 miliarde cor. Deodată cu dezvoltarea agriculturii s'a ridicat — natural — și economia de vite etc. Exportul de vite s'a urcat dela 82·8 mil. în 1870 la 262·4 mil. în 1908. Diferința în plus la exportul de carne, ouă, unt etc. s'a urcat dela 4·3 mil. la 85·6 mil. cor. — Ca dovadă, cât s'a dezvoltat economia noastră rurală din 1870—1907 ni-se aduce împrejurarea, că pe când prin anii 1870 din 1.109,460 de pluguri erau încă 578,935 de pluguri de lemn, pe atunci în 1907 din 1.372,518 pluguri nu mai eră nici unul de lemn.

În ce privește dezvoltarea industriei și comerțului se observă, că numărul industriașilor s'a urcat cu 69·8% al comercianților cu 115%. Mai marcantă este creșterea producțiunii de cărbuni de piatră: dela 11·6 măji metr. în 1870 la 77 mil. măji metrice în 1907. Apoi producțiunea de fer, de bere — aceasta dela 688,957 la 1.688.466 Hl. — de zahar care arată o creștere de 2278%. Urmează apoi industria de petrol, făină etc. Societăți industriale pe acții erau în 1867 15 cu un capital de 30 mil. Cor., pe când la 1907 erau 757 cu un capital de acții de 953·6 mil. coroane.

La dezvoltarea îmbucurătoare a industriei ungare de azi, constată Szt., că statul a contribuit și contribu foarte mult prin acordarea de subvențiuni etc. — firește la agreeții guvernului și a secretarilor de stat.

Ajungând la situația financiară a țării, dănsul ne oferă următoarele date. La 1870 erau în țară 207 de institute de credit, afară de asociațiuni, iar la 1907 se urcase numărul lor la 1575, deci cu 656·4%. Capitalul de acții al acestor institute s'a urcat dela K 59·4 mil. la K 787·2 mil., deci cu 1224%; fon-

durile de rezervă dela 111 mil. la 451.9 mil. Cor., deci cu 1348%.

Portofoliul cambiilor de bancă eră la 1870 K 171.70 mil., iar la 1907 K 1841.9 mil. Lombardul s'a urcat dela 50.1 mil. la 142.1 mil. Cor.

Szt. își incheie seria de date cu observarea, că acestea, ori cât de variate sunt, dovedesc desvoltarea economică a Ungariei, apropiindu-o tot mai mult de independența sa economică.

Din aceleași motive pe cari le-a accentuat în introducerea Szt. ține să amintească și de emigrări ceva. Ca să spulbere acuzele acelora, cari susțin, că țara este săracă și că din cauza aceasta crește în continuu numărul emigranților dânsul arată, că cei drept emigrarea este una din paginile cele mai triste al istoriei economice a Ungariei în ultimul pătrar de veac. Numărul celor emigrați din țara aceasta *feri cită* (?) a crescut dela 25,006 în 1891—1895 la 158,000 în 1907. Dar... și în aceasta e un bine zice dl Szt. și anume nu trebuie uitat, că acești emigranți trimit anual în țară cam 200 mil. Cor., ceea-ce e un câștig pentru țară! Aci numără ceva și bieții nostri Români, apoi frații Slovaci etc. duși prin America sătui de belșugul din țara lor!

De încheiere amintește apoi Szt. starea împrumuturilor ipotecare din țară în comparație cu depunerile de bani spre fructificare și anume arată, că împrumuturile ipotecare s'au urcat dela 256 mil. la 3307 mil., apoi ca concluzie finală constată cu satisfacție încă odată, că populațiunea țării n'a sărăcit, ci dincontră, și că astăzi *temelia independenței economice a Ungariei* e așezată solid și trebuie numai să se zidească mai departe pe ea prin muncă conștientă, condusă de o politică economică sănătoasă.

Crestături

de P.

Bani românești în Săcuime! Cu aceasta alarmează ziarele maghiare în timpul din urmă lumea, din prilejul deschiderii filialelor „Albinei” și „Luminei” în Murășorheiu. Scopul celor două institute este — ne spune unul din ziarele arhișoviniste — *cumpărarea moșilor săcuiești împovărate*. Chiar nepatriotică nu o poate numi nici ziarul din cestiune această pretinsă intenție a celor două bănci, dar totuși ține să atragă asupra ei atenția ministrului de agricultură. „Acum este sosit timpul — zice — pentru acțiunea de colonizare, când băncile românești voiesc să se așeze sub zidurile de apărare ale Maghiarimii.

Să vedem deci guvernul la muncă!”

Din fericire guvernul are deocamdată altceva de lucru!

*

Ce contrast între „chemarea” de mai sus și între cuprinsul unei scrisori, ce una din băncile noastre conducătoare a primit nu de mult, dela însuși directorul unei băci din chiar inima Săcuimii! „N'ar fi aplicată on. Direcțiune — se zice în aceea scrisoare — a înființată pe seama Săcuilor de aici o filială sau o reprezentanță permanentă în stil mai mare, care să se ocupe cu tot felul de operații? ... Am experiat, că băncile săcuiești de pe aici despoaie pe bieții clienți săcui cu împrumuturi cu 10—12%... Pot asigura succes perfect și mai târziu on. Direcțiune ar putea începe și așa numita acțiune de desărcinare a Săcuilor“.

„Inființarea unei astfel de filiale în Săcuime ar fi cea mai frapantă desmintire a acuzelor, ce vi-se

tot aduc și cea mai bună reclamă pentru Dumneavoastră” etc.

(Iată părțile de sus din textul originalului, ce se află în mâinile Redacțiunii:

„Nem lenne-e hajlandó a t. igazgatóság az itteni „Székelység” részére egy fiókot vagy nagyobb szabásu állandó képviselőtet, minden üzletág felkarolására szervezni?... ”

Azt tapasztaltam, hogy az itteni székely intézetek 10—12% kölcsönökkel zsarolják a szegény székely népet.

...Teljes eredményt biztosíthatok és később az ugynevezett székely tehermentesítési akciót is a t. intézet eszközölhetné“.

„Egy ilyen székelyföldi fiók felállítása a legfrappansabb czáfolata lenne a t. intézet ellen hozott vádoknak és annak a legényesebb reklámot szolgáltatná“.

Iată deci Săcuii însuși cerând scutul băncilor românești contra despoiarii la cari sunt expuși din partea băncilor lor proprii. În aceea zace deci ade-văratul pericol pentru „sentinelele Maghiarimii“, nu în filialele „Albinii” și „Luminei”!

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 24 Martie 1910.

Cum eră de prevăzut, Banca engleză a urcat încă în 17 curent rata oficială cu 1% întreg dela 3 la 4%, iar discontul particular s'a urcat în London la 3¹¹/₁₆%.

În ședința din 22 crt. a directoriului Băncii imperiale germane încă s'a atins chestia etalonului, fără a se urcă deocamdată discontul, motivându-se susținerea etalonului actual cu cursul favorabil al devizelor. De altcum Banca imperială este într'o situație mai dificilă decât în perioada corăspunzătoare a anului trecut. Plasările în escont, lombard și bonuri de tezaur se cifrau la 19 crt. cu 1208 milioane M., față de 1064 milioane în a. tr. iar rezerva de bilete eră numai de 278 milioane, față de 355 milioane M. în a. tr. Singur bonurile în giro arată pentru 19 crt. un plus de 96 milioane M. față de anul trecut. Discontul particular notează în Berlin 3⁵/₈%, iar numărarea de ultimo se plătește cu 5³/₈%.

Pe piața internă din cauza sărbătorilor au început deja pregătirile de ultimo. Discontul particular s'a urcat în Viena până la 3⁵/₈% și a încheiat cu 3⁹/₁₆%. La ghișeele Băncii austro-ungare se prezintă tot mai mult material de escont. Cu toate acestea chestiunea urcării etalonului încă nu a devenit actuală.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu. Azi și-a ținut primul nostru institut financiar a XXXVII-a adunare generală ordinară în prezența a 49 acționari, reprezentând 4988 acții cu 681 voturi. Adunarea a prezidat-o președintele consiliului de direcțiune dl Iosif St. Șulutu, azistat în calitate de notar de dl Dr. Tib. Brediceanu, iar ca verificători ai procesului și totodată scrutători de alegere au funcționat d-nii I. A. de Preda și Nicolae Togan.

Adunarea generală a luat spre știre raportul consiliului de administrație, conform căruia în anul 1909 a fost dusă în deplină urcarea capitalului social la K 3 milioane și transformată filiala „Racoțanei“ din Mediaș în o agentură a „Albinei“. Agentura aceasta în urma dezvoltării îmbucurătoare, ce a luat va fi în curând transformată în filială.

Cele două filiale ale institutului din Brașov și Lugos au operat în anul expirat în condiții satisfăcătoare. La profitul net de K 405,160 au participat filiala din Brașov cu K 93,183 iar cea din Lugos cu K 27,195.

Mișcarea casei a fost în anul 1909 de K 133,366,414, revirementul în contul de giro al Băncii Austro-Ungare de K 29,736,993; iar al prima-notei de K 86,884,105. Fondul de pensii al funcționarilor, care a avut eroațiuni în sumă de K 18,288 a crescut cu K 38,224 la K 631,660.

După cetirea și a raportului comitetului de supraveghiere adunarea generală a aprobat bilanțul prezentat și a dat atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere absolutor pentru gestiunea lor pe anul expirat.

Profitul net de K 405 160.94 s'a hotărât a se împărți, conform propunerii direcțiunii, precum urmează:

Dividendă și supradividendă K 255,000. 20% tantiemă statutară membrilor direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor instit. K 55,532.16. Remunerațiune funcționarilor fără drept la tantiemă și servitorilor K 3 080. Pentru scopuri culturale și de binefacere K 20,000. Fondului general de rezervă K 40 000. Fondului de pensii al funcționarilor K 15 000. Fondului special de rezervă restul de K 16,548.78.

Dividenda anului 1909 a fost deci fixată cu K 20 de acție și se poate ridica imediat după adunarea generală.

Prin dotațiunile de sus au crescut:

Fondul general de rezervă la K 540,000, Fondul special de rezervă la K 187,981.51, Fondul de pensii al funcționarilor la K 646,660, iar sumele donate de „Albina“ dela înființarea sa până la 31 Dec. 1909, pentru scopuri culturale și de binefacere la K 342,122.52.

Suma de K 20,000 destinată pentru scopuri culturale și de binefacere s'a împărțit conform propunerii direcțiunii în modul următor:

1. Rata VI. din suma de K 10,000 votată la fondul pentru întregirea la 8 clase a gimnaziului gr.-or. din Brad K 2,000.—
2. La fondul mesei studenților, întemeiată și susținută de institut „ 6,000.—
3. Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român:
 - a) la fondul „Muzeului etnografic „ 1,000.—
 - b) la fondul „G. Barițiu“ „ 1,000.—
4. Școlii pentru economia și industria de casă a Reuniunii femeilor române din Sibiu „ 1,000.—
5. Școlii elementare de fete a aceleiaș reuniuni „ 600.—
6. Reuniunii române de muzică din Sibiu „ 200.—
7. Reuniunii române de agricultură din Sibiu „ 200.—
8. Reuniunii pompierilor din Sibiu „ 100.—
9. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiu „ 100.—
10. Reuniunii igienice din Sibiu „ 100.—
11. Gremiului comercial din Sibiu „ 100.—
12. Internatului Reuniunii femeilor rom. din Brașov „ 400.—
13. Asociațiunii pentru sprijinirea învățăceilor și socialilor români din Brașov „ 200.—
14. Reuniunii de muzică din Brașov „ 200.—
15. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Brașov „ 100.—

16. La fondul studenților morboși din Brașov „ 200.—
17. La fondul studenților morboși din Blaj „ 200.—
18. La fondul studenților morboși din Brad „ 200.—
19. Tinerimei univ. din B.-Pesta („Petru Maior“) „ 200.—
20. Tinerimei universitare din Cluj „ 200.—
21. Internatului gr.-or. din Beiuș „ 200.—
22. Reuniunii femeilor române din Deva pentru atelierul industriei de casă „ 200.—
23. La dispoziția direcțiunii „ 5,300.—

Prețul marcelor de prezență s'a fixat cu K 10 ca și pentru anul expirat.

Procedându-se după acestea la punctul ultim dela ordinea de zi, la alegerea a doi membrii în direcțiune, adunarea generală a reales cu mandat pe 6 ani, pe d-nii *George Dima*, profesor de muzică în Brașov și *Dr. Nicolae Comșa*, medic în Săliște.

„*Bihoreana*“, institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea mare Cu anul expirat acest institut a încheiat anul al XI-lea de gestiune, care ca și antecesorii săi a fost un nou an de progres. Conform bilanțului activele s'au cifrat la sfârșitul anului 1909 cu K 4 594 727, arată deci o creștere față de 1908 de K 364 479 și anume s'au sporit: Escontul dela K K 3.192 732 la K 3.477 001, deci cu aproape K 285,000 și Cred. hipotecare cu K 48,642 la K 576,234, în fine Creditele de Cont curent cu circa K 30 000 la K 232,398. Ceialalți rami activi arată schimbări neînsemnate față de 1908 O creștere de circa K 13 000 mai arată Efectele publice, cari se cifrează cu K 135 862.

Ce privește pasivele, capitalul social urcat în 1908 este acum deplin vărsat cu K 1.200,000, Rezervele se cifrează cu K 223,500, față de K 182,000 în 1908. O creștere de circa K 170 000 arată mai departe Depozitele spre fructificare, cari prezintă starea de K 1,727 997; asemenea a crescut Reescontul dela K 1.045 440 la K 1,190,993.

Revirementul casei a fost în 1909 de K 25,226,430, arătând față de 1908 o creștere de peste K 2 900,000 iar revirementul total a atins cifra de K 46,289,188, față de K 5,135,457 în 1908.

Acest institut are și o filială în Tinca, care a avut la finele anului active de K 770,868 (+ de K 97,994 față de 1908) și a realizat în 1909 un revirement total de K 3,801,321 (+ față de 1908 de K 522,623).

Adunarea generală și-a ținut-o acest institut la 10 crt. hotărându-se împărțirea profitului de K 121 045 în creștere față de 1908 cu circa K 14,000, cum urmează: Dividendă K 84,000=7% sau K 34 de cupon; fondurilor de rezervă K 21,500, cu care se urcă la K 245,000; fondului de pensii K 7,000, cu care crește la K 50,000; scopuri de binefacere K 1,720 diverse remunerații și ajutoare K 3,640.

Un frumos act de maritimozitate a făcut adunarea generală, votând — la propunerea direcțiunii — văduvei și orfanului fostului cassar Vasile Babi un ajutor permanent de K 600 anual, deși răposatul neavând decât 8 ani de serviciu n'ar fi fost încă îndreptătit la pensii. O deosebită purtare de grije pentru funcționarii institutului a dovedit direcțiunea și cu propunerea făcută adun. gen. de a da prim-contabilului societății pentru restabilirea sănătății sale un ajutor de K 400. Faptele acestea nobile vorbesc dela sine, nu le mai trebuie nici un comentariu! De-ar fi numai urmate și la alte bănci ale noastre!

„Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște“.
 Bilanțul pe 1909 al acestui institut arată noue progrese față de 1908, atât în ce privește dezvoltarea afacerilor, cât și profitul net. Totalul activelor se cifrează cu K 2.863.215 față de K 2.689.452 în 1908, iar profitul net este de K 22.210, în creștere față de anul precedent cu circa K 1.000. Imprumuturile pe schimb au crescut cu circa K 106.000 la K 805.554. Imprumuturile ipotecare dela K 488.923 la K 38.437 și Cred. de cont-curent cu K 58.651 la K 665.837, asemenea Oblig. cu cavenți cu circa K 8500 la K 503.825. Un spor de circa K 54.000 arată afară de aceste Efectele, cari se cifrează cu K 258.164.

Dintre pasive sunt de remarcat Rezervele cu frumoasa sumă de K 119.068 fondul de binefaceri de circa K 60.000 și Fondul spitalului public cu K 42.119. O frumoasă creștere de preste K 111.000 arată față de 1908 Depozitele spre fructificare, cari se cifrează cu K 2.016.086, din cari Depoz. în casete de economisire fac K 9.069.96, arătând față de 1908 o creștere de K 3.548. În anul trecut acest institut a făcut uz și de Reescont, care se cifrează rotund cu K 189.000. Circulația cassei a fost în 1909 de K 7.496.698, mai mare decât în 1908 cu K 1.791.377, iar revirementul total al operațiunilor de K 23.317.892 cu K 6.236.831 mai mare decât în anul premergător.

Un moment însemnat în viața acestui institut este urcarea capitalului, hotărâtă în adun. gen. extraordinară dela 21 Septembrie a. tr. Precum raportează direcțiunea, sporirea capitalului a succes pe deplin și pune institutul în putința a da în viitor o extensiune și mai mare afacerilor.

Din profitul net de K 22.210 direcțiunea a propus adun. gen. convocată pe 24 crt. distribuirea unei dividende de K 42 de parte fundamentală, adică în total K 5.482, dotarea rezervelor cu K 6.273 și a fondului de binefaceri cu K 9.409. Cu dotația aceasta rezervele cresc la K 125.342 și fondul de binefaceri la K 61.322.

CRONICA.

Necrolog. Petru Stanca, membru în direcțiunea institutului de credit și economii „Zărândeana“ în Băița, a răposat la 15 Martie a. c. în etate de 41 ani.

O declarație. Privitor la noua bancă de căpătuială în înființare în Lugoj, primim dela domnul Dr. Caius Brediceanu, avocat în Lugoj declarația categorică, că D-Sa încă stă departe de o astfel de întreprindere și că după părerea D-Sale, „acum, după dispariția de tristă memorie a „Lugoșanei“ — filiala „Albinei“ este chemată a începe în fine pe terenul economic o politică adevărat națională și nu personală“. Luăm act!

O bancă pentru femei. Mișcarea feministă din Anglia a dat unele roade curioase. Anume acolo s'a înființat de curând o bancă pentru femei, care și-a început deja activitatea. Este înființată exclusiv cu bani de ai femeilor și nu va avea decât femei, atât ca funcționari, cât și ca clienți, deponenți etc.

Englezii fac progrese!

Tolstoi despre tovărăși. Conducătorul mișcării cooperative din Rusia Totomianz a primit dela Tolstoi următoarea scrisoare interesantă, în care celebrul scriitor se pronunță asupra tovărășiilor: D-ta ai

toată dreptatea — zice Tolstoi — dacă trăiești în credința că eu am simpatii pentru mișcarea cooperative. Am zis totdeauna și dela aceasta părere nu mă va abate nimic, că cooperația este singurul mijloc, în stare a micșora în ziua de azi frecările dintre clase și a promova cultura morală a singuraticilor. Sunt pe deplin de acord cu D-ta, că mișcarea cooperative poate contribui la ameliorarea mizeriei classelor muncitoare. Nu admit însă că ideea cooperației ar putea da naștere unei direcții religioase-morale. Din contră mișcarea cooperative va primi impuls numai prin renașterea religioasă-morală a omenirii. Aceasta convingere a mea nu mă împiedecă însă a considera ideea cooperației ca una din cele mai nobile și mai prețioase succese culturale ale epocii noastre.

Cine voințe să facă ceva în interesul țărănimii, nu poate face nimic mai cuminte, decât să se facă apostolul ideii cooperative“.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în editura librăriei Ciurcu, Brașov, ediția a doua a cărții de specialitate: *Procent, Promii, Interese și Teoria conturilor-curente*, scrisă de profesorul dela școala superioară de comerț I. C. Panțu; o carte de valoare de I—IX + 160 pagini, format octav mare. Prețul este K 3.

Vom reveni.

Un Dividenda băncilor noastre pe anul 1909.

	%	Pro cupon K f	Cu începere dela
„Agricola“, Lugoj	—	12—	9 Februarie a. c.
„Albina“, Sibiu	10	20—	26 Martie a. c.
„Ardeleana“, Orăștie	10	10—	3 Martie a. c.
„Arieșana“, Turda	7	7—	15 Maiu a. c.
„Arina“, Sanislău	5	—	17 Martie a. c.
„Armonia“, Cincul-mare	—	7—	16 Februarie a. c.
„Astra“, Sasca-montană	5	—	4 Martie a. c.
„Auraria“, Abrud	15	30—	24 Februarie a. c.
„Aurora“, Baia-mare	5	—	2 Martie a. c.
„Avrigeana“, Avrig	6	6—	1 Aprilie a. c.
„Banca Poporală“, Arpașul-inf.	2	2—	1 Maiu a. c.
„Banca Popor“, Dej	10	10—	22 Ianuarie a. c.
„Beregsana“, Beregsu	9	9—	6 Martie a. c.
„Bihoreana“, Oradea-mare	7	14—	10 Martie a. c.
„Brădetul“, Orlat	12	6—	22 Martie a. c.
„Cămpiana“, Mociu	6	6—	26 Martie a. c.
„Cărtășoreana“, Str. Cărtășoara	2	2—	12 Februarie a. c.
„Cassa de păstrare“, Mercurea	7	7—	1 Aprilie a. c.
„Cassa de păstrare“, Săliște	—	42—	24 Martie a. c.
„Chiorana“, Somcuta-mare	7	—	22 Martie a. c.
„Codreana“, Băsești	6	6—	7 Martie a. c.
„Concordia“, Uzdin-Ozora	—	8—	11 Martie a. c.
„Cordiana“, Fofeldea	—	8—	7 Martie a. c.
„Coroana“, Bistrița	6	12—	26 Februarie a. c.
„Coroana“, Timișoara	5	—	17 Februarie a. c.
„Corvineana“, Hunedoara	14	14—	14 Februarie a. c.
„Crișana“, Brad	11	11—	6 Martie a. c.
„Cugiereana“, Cugir	—	8—	15 Maiu a. c.
„Dacia“, Orăștie	—	8—	3 Martie a. c.
„Detunata“, Bucium	10	5—	1 Martie a. c.
„Doina“, Cămpeni	10	10—	1 Martie a. c.
„Drăganul“, Beiuș	—	6—	22 Ianuarie a. c.
„Economia“, Coahalm	6	6—	28 Februarie a. c.
„Economul“, Cluj	—	7—	26 Februarie a. c.
„Făgetana“, Făget	—	12—	10 Martie a. c.
„Furnica“, Făgăraș	14	28—	19 Februarie a. c.
„Geogeană“, Geoagiu	7	7—	7 Februarie a. c.
„Grănițerul“, H. Dobra	9	9—	7 Februarie a. c.
„Hațegana“, Hațeg	8	8—	17 Martie a. c.
„Iulia“, Alba-Iulia	12	12—	—
„Lăpușana“, Lăpușul-unguresc	8	—	15 Maiu a. c.
„Lipovana“, Lipova	9	18—	25 Februarie a. c.
„Luceafărul“, Vârșeț	8	8—	1 Februarie a. c.

	Pro cupon K f	Cu incepere dela
„Mercur“, Năsăud	8	16— 1 Aprilie a. c.
„Mielul“, Poiana	10	10— 15 Martie a. c.
„Minerva“, Beclean	5	— 14 Martie a. c.
„Murășiana“, Reghinul-săseșe	8	8— 1 Aprilie a. c.
„Mureșanul“, Radna	7	14— 10 Februarie a. c.
„Nădlăcana“, Nădlac	7	7— 31 Ianuarie a. c.
„Nera“, Bozoviciu	8	8— 1 Maiu a. c.
„Oraviciana“, Oravița	—	8— 14 Martie a. c.
„Orientul“, Dobra	—	7— 10 Februarie a. c.
„Panciovăra“, Panciova	5	5— 17 Februarie a. c.
„Patria“, Blaj	15	30— 5 Februarie a. c.
„Piatra“, Teiuș	6	6— 19 Februarie a. c.
„Plugarul“, Cacova	7	3:50 2 Februarie a. c.
„Plugarul“, Săcădate	9	9— 28 Februarie a. c.
„Poporul“, Lugos	—	6— 21 Februarie a. c.
„Progresul“, Iia-mureșiană	6	6— 13 Februarie a. c.
„Sătmăreana“, Seini	7	14— 28 Februarie a. c.
„Sebeșana“, Caransebeș	7	14— 31 Ianuarie a. c.
„Sebeșana“, Sebeș	—	11— 24 Martie a. c.
„Selăgeana“, Jibou	7	7— 23 Februarie a. c.
„Silvania“, Șimleu	6 ^{1/2}	6:50 1 Martie a. c.
„Soimușana“, Soimuș	—	2:50 30 Iunie a. c.
„Someșana“, Dej	8	16— 28 Februarie a. c.
„Steaua“, Petrovoselo	8	8— 10 Februarie a. c.
„Tărnăveana“, Sighișoara	6	6— 6 Martie a. c.
„Timișana“, Timișoara	8	16— 17 Februarie a. c.
„Turnu-Roșu“, Boița	—	6— 27 Martie a. c.
„Vatra“, Cluj	6	6— 10 Martie a. c.
„Victoria“, Arad	10	20— 27 Februarie a. c.
„Voileana“, Voila	6	6— 1 Maiu a. c.
„Vlădeasa“, B.-Huedin	7	7— 18 Martie a. c.
„Vulturul“, Diciosânmărtin	6	6— 20 Martie a. c.
„Vulturul“, Tășnad	5	interese 26 Februarie a. c.
„Zărăndeana“, Băița	10	10— 13 Februarie a. c.

Sumar.

Reflexii asupra bilanțurilor noastre. — Asigurarea creditului comercial, precum și alți rami noi de asigurare. — Dezvoltarea economică a Ungariei în ultimii 40 de ani. — Creaștături. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Albina“, „Cassa de păstrare“ (reuniune), Săliște. — *Cronică*: Necrolog, O declarație, O bancă pentru femei, Tolstoi despre tovarășii. — *Bibliografie*. Dividența băncilor noastre pe anul 1909.

„LUNCANA“, inst financiar soc. pe acții în Marghita.

CONCURS.

Escriem concurs pentru postul de **contabil** și **cassar** la institutul financiar „Luncana“, societate pe acții în Marghita.

Dela concurenți se cere să cunoască bine, afară de limba română, limbile maghiară și germană și să fie deplin calificați.

Concurenții la postul de contabil trebuie să fie capabili a conduce singuri contabilitatea și a încheia bilanțul, iar ceice optează la postul de cassar au să depună cauția necesară, în sensul regulamentului intern. *La postul de cassar pot concura și dame, dacă au calificația necesară.*

Concurenții la ambele posturi au să dovedească:

- că sunt absolvenți ai școalei comerciale;
- că au făcut deja practica necesară la alte institute financiare;
- că cunosc bine limbile română, maghiară și germană; și
- că au implinit 24 și n'au trecut peste 35 de ani.

Contabilul va fi retribuit anual deocamdată cu K 2.000, iar casierul cu K 1.600, precum și cu tantiema statutară.

Cererile au să se înainteze dlui director executiv *Dr. Dionisie Stoica* în Șimleu (Szilágyssomlyó), până la 15 Aprilie n. a. c.

Marghita, la 28 Febr. n. 1910.

Direcțiunea.

„CORVINEANA“, institut de credit în Hunedoara.

CONCURS

„Corvineana“, institut de credit și economii, societate pe acții în Hunedoara, publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant** dotat cu K 1200 salar anual.

Reflectanții la acest post au să documenteze că au absolvat o școală comercială superioară.

Ceice reflectează la acest post își vor înainta petițiunile la direcțiunea institutului în Hunedoara (Vajdahunyad) până la 11 Aprilie st. n. 1910.

Alesul după un an de probă va fi numit funcționar definitiv cu drept de participare la fondul de pensuni.

Postul e de ocupat cu 15 Aprilie st. n. 1910.

Hunedoara, la 22 Martie 1910.

Nr. 100 (1—1)

Direcțiunea.

„ARINA“, institut de credit și economii în Sanislău.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala institutului de credit și economii „Arina“ în Carăi-Mari, prin aceasta se publică concurs cu termen până în 7 Aprilie n. 1910.

Salar anual K 1600 și cvartir în natură.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară, că posed în scris și vorbit limbile română, maghiară și germană și vor arăta, ce praxă au făcut până acum.

Cererile și documentele să se înainteze prezidentului Romul Marchiș, arhidiacon Nagykároly.

Sanislău, la 17 Martie 1910.

Nr. 98 (1—2)

Direcțiunea.

„VATRA“, institut de credit și de economii în Cluj.

AVIZ!

Avem onoare a face cunoscut, că am deschis o *filială* în Chiochiș (Kékes), comit. Szolnok-Doboka, sub conducerea unui comitet dirigent în frunte cu d-nul *Dr. Ioan Prodan*, avocat, acolo.

Filiala noastră primește depuneri spre fructificare, acordă tot felul de împrumuturi și mijlocește orice soi de afaceri de bancă pe lângă condițiunile cele mai favorabile.

Cluj, la 18 Martie 1910.

Nr. 99 (1—1)

Direcțiunea.

